

НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ В УКРАЇНСЬКОМУ ВІЙСЬКУ

УДК 37.036.5

© *Любава СИДОРЕНКО*

ПРОПАГУВАННЯ ГЕРОЇЗМУ ТА МУЖНОСТІ В РОБОТІ КЛУБУ ВІЙСЬКОВОЇ ЧАСТИНИ ЯК СКЛАДНИК НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ В ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ

Проаналізовано проблему пропагування героїзму та мужності захисників України способом культурологічних заходів, актуалізовану досвідом проведення ООС (АТО). Особливу увагу приділено розгляду суті національно-патріотичного виховання військовослужбовців Збройних сил України (ЗСУ) як складника загального виховного процесу. Зроблено висновок щодо важливої ролі різноманітних форм культурологічної роботи в клубі військової частини, спрямованих на пропаганду мужності та героїзму захисників України, формування військово-професійних якостей військовослужбовців.

Ключові слова: *пропагування героїзму та мужності, національно-патріотичне виховання, культурологічна робота, Збройні сили України, клуб військової частини.*

Відновлення положень Конституції України, процеси реформування, розвитку ЗСУ у зв'язку з теперішніми подіями в державі зумовлюють необхідність посилення виховного впливу на особовий склад частин та підрозділів, повагу до українських традицій і духовних цінностей, формування в особового складу національної свідомості, підвищення культури вироблення високих морально-бойових якостей, морально-психологічної готовності до захисту Батьківщини. Адже саме це допомагає кожному військовослужбовцю зберігати свою бойову готовність.

Досвід проведення ООС (АТО) на сході нашої держави актуалізує проблему пропагування героїзму та мужності захисників України. Це цілеспрямований процес, що є важливим складником формування особистості військовослужбовця ЗСУ як громадянина з високою патріотичною свідомістю, почуттям вірності та любові до Батьківщини, здатного до виконання бойових завдань, спрямованих на захист національних інтересів, цілісності та незалежності України.

Клуб військової частини виступає осередком виховних, культурологічних та дозвільних заходів військовослужбовців ЗСУ. Тому слід зазначити, що робота клубів військових частин є необхідною не лише в пункті постійної дислокації, а й на теренах збройного конфлікту з метою вшанування мужності й героїзму, уславлення бойового подвигу захисників незалежності й територіальної цілісності України, збереження та розвитку національних військових традицій і звичаїв українського народу, сприяння дальшому зміцненню патріотичного духу в суспільстві, підтримання морально-психологічного стану способом проведення культурно-мистецьких заходів, задоволення культурних потреб військовослужбовців через творчу реалізацію, зняття негативних емоційних наслідків, можливих посттравматичних психічних розладів, підвищення рівня духовного збагачення тощо. Отже, пропагування мужності й героїзму військовослужбовців способом культурологічних заходів та національно-патріотичного виховання є одним із найважливіших завдань начальника клубу військової частини та інших посадових осіб.

Серед науковців, які досліджували організацію культурологічної роботи у війську, слід назвати Е. Кирпича, І. Подобіда, Б. Комського, В. Ремізова, О. Бойка. Сьогодні в більшості випадків праці й твердження названих авторів вимагають певних коректувань та переосмислень. Опосередковано проблему організації культурологічної роботи у військах досліджували М. Козирев, В. Темко, В. Кожевніков, Я. Романовський, І. Автушенко, Л. Сидоренко та ін. Але проблема формування системи виховання воїна культурологічними засобами в Україні залишається все ще повною мірою не вивченою. Потребують глибшого узагальнення історичний досвід, проблеми його трансформації в практиці сьогодення, розвиток новітніх форм та методів роботи клубу військової частини щодо пропагування героїзму й мужності захисників України (на досвіді ООС (АТО)).

Національно-патріотичне виховання особового складу ЗСУ як компонент загального виховного процесу є «системною та цілеспрямованою діяльністю органів державної влади і місцевого самоврядування, органів військового управління, а також громадських організацій патріотичного спрямування з формування високої патріотичної свідомості, почуття вірності своїй Вітчизні, готовності до виконання конституційного обов'язку щодо її захисту» [1, 208]. Патріотичне виховання передбачає формування у громадян відповідного комплексу особистісних якостей, соціально значущих мотивів поведінки, гармонійного поєднання державних та особистих інтересів, подолання негативних процесів і явищ у ЗСУ.

Одним із головних завдань національно-патріотичного виховання у ЗСУ є формування та розвиток патріотичної свідомості й світогляду українського військовослужбовця. У змісті національно-патріотичного виховання особового складу має бути враховано:

– відповідність соціальному замовленню українського суспільства, призначенню ЗСУ та вимогам, які висуваються до патріотичної вихованості особового складу;

– націленість на досягнення головної мети національно-патріотичного виховання – формування патріотично настроєної, всебічно та гармонійно розвинутої особистості військовослужбовця – громадянина й патріота України;

– сучасні національні, загальнолюдські та військові цінності, ідеали;

– наявність зв'язку теорії з військовою практикою, забезпечуваність загальної підготовки психіки особистості вихованця до складних умов сучасної війни;

– відповідність духовним і фізичним можливостям вихованців;

– сприяння єдності виховання, навчання, розвитку, психологічної підготовки і самовдосконалення військовослужбовців;

– врахування реальних можливостей, потреб та особливостей конкретних видів ЗСУ (родів військ), військових частин і підрозділів, окремих військовослужбовців тощо.

Зміст національно-патріотичного виховання є важливим елементом процесу виховання військовослужбовців, зокрема й через роботу клубу військової частини. Отже, національно-патріотичне виховання полягає у формуванні у військовослужбовців національної свідомості, почуття патріотизму, поваги до Конституції та законів України на засадах духовності й моральності, популяризації духовно-культурної спадщини українського народу, активізації взаємодії органів державної влади, місцевого самоврядування, засобів масової інформації та зв'язків із громадськістю, соціальної активності та відповідальності за поставлені завдання, готовності до виконання обов'язку із захисту незалежності й територіальної цілісності України.

Зміст, структуру, стратегію, напрями національно-патріотичного виховання визначено в комплексі різних керівних документів. Це, зокрема: Наказ ГШ ЗСУ № 108 від 28 березня 2017 р. «Про затвердження Інструкції з організації національно-патріотичної підготовки у Збройних силах України»; Наказ ГШ ЗСУ № 445 від 3 листопада 2016 р. «Про затвердження програми військово-патріотичного виховання у Збройних силах України на 2016–2020 роки та перспективного плану реалізації Програми військового виховання у Збройних силах України на 2016–2020 роки»; Постанова Верховної Ради України № 373-VIII від 12 травня 2015 р. «Про вшанування героїв АТО та вдосконалення національно-патріотичного виховання дітей та молоді»; Розпорядження Кабінету Міністрів України № 998 від 23 вересня 2015 р. «Про заходи з увічнення пам'яті захисників України на період до 2020 року»; Указ Президента України від 18 травня 2019 р. № 286/2019 «Про Стратегію національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2020–2025 роки» [2–6].

Згідно з Указом Президента України № 286 від 18 травня 2019 р. «Про Стратегію національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2020–2025 роки»,

формування ціннісних орієнтирів і громадянської самосвідомості здійснюється на прикладах героїчної боротьби українського народу за утвердження суверенітету власної держави, ідеалів свободи, соборності, успадкованих, зокрема, від княжої доби, українських козаків, Українських січових стрільців, армій Української Народної Республіки та Західноукраїнської Народної Республіки, учасників антибільшовицьких селянських повстань, загонів «Карпатської Січі», Української повстанської армії, українців-повстанців у сталінських концтаборах, учасників дисидентського руху. Також національно-патріотичне виховання має здійснюватися на прикладах мужності та героїзму учасників революційних подій в Україні у 2004, 2013–2014 рр., Героїв Небесної сотні, учасників АТО та ООС у Донецькій і Луганській областях, спротиву окупації та анексії Автономної Республіки Крим Російською Федерацією [6].

Водночас важливим складником національно-патріотичного виховання має стати поширення інформації про досягнення наших співвітчизників та їхній внесок у скарбницю світової цивілізації.

У цьому Указі Президента України серед проблем національно-патріотичного виховання вказано також:

– брак духовності й моральності в суспільстві;

– наявність істотних відмінностей у системах цінностей, світоглядних орієнтирах груп суспільства, населення певних територій держави, окремих громадян, зумовлених нищенням української духовно-культурної спадщини та історичної пам'яті, розбіжностей в уявленнях про історичне минуле, зокрема про тоталітарну добу, голодомори та політичні репресії;

– незавершеність процесу формування національного мовно-культурного простору, стійкості його ціннісної основи до зовнішнього втручання;

– відсутність єдиної державної інформаційно-просвітницької політики щодо питань організації та висвітлення заходів із національно-патріотичного виховання;

– перетворення інформаційного простору на поле маніпуляцій суспільною свідомістю, продукування ціннісної дезорієнтації [6].

Отже, національно-патріотичне виховання – один з основних напрямків, невід'ємний складник гуманітарної сфери в ЗСУ. Основна його мета – підготовка самовідданих захисників Вітчизни. Для її досягнення активно використовуються масові форми культурологічної роботи, агітації та пропаганди.

Завданнями національно-патріотичного виховання особового складу в роботі клубу військової частини потрібно вважати:

– утвердження у свідомості військовослужбовців та працівників ЗСУ любові до Батьківщини та ЗСУ, глибоких патріотичних переконань, поваги до української мови, культури, історичного минулого, національних і бойових традицій, гордості за належність України;

– виховання поваги до Конституції та законів України, вимог Військової присяги і статутів, високоморальних і патріотичних норм суспільного життя;

– цілеспрямоване та системне оволодіння особового складу патріотичними знаннями як основою його вихованості (про Україну та її Збройні сили, національно-історичні та бойові традиції, про свій вид Збройних сил (рід військ), військову частину, їхній бойовий шлях, подвиги та героїзм українців, проявлені під час захисту Вітчизни, та ін.);

– формування в особового складу поваги до державних символів – Герба, Прапора, Гімну України та військових ритуалів і символів;

– протидію викривленню й фальсифікації історії України та її ЗС, турботу про її об'єктивне висвітлення;

– запобігання впливу на особовий склад псевдоцінностей, міжнаціональної ворожнечі, зневаги до людини, пропагування культу насилля, жорстокості, що руйнують духовну сферу воїнів;

– усебічне підвищення соціального статусу і престижу військової служби тощо [6].

Сьогодні в Україні ядром національно-патріотичного виховання стала українська культура з її народними піснями, танцями, святковими обрядами та звичаями, іншими творчими проявами національного життя й національних культурних цінностей, а засобами патріотичного виховання стали: мова, народна мораль, етика, естетика, родовід, рідна історія, краєзнавство, фольклор, народне мистецтво, народний календар, національна символіка, релігійні виховні традиції, форми й методи української етнопедагогіки.

Виховні можливості різноманітних форм культурологічної роботи у клубі військової частини багаті й різноманітні. Усі вони спрямовані на формування громадських поглядів, переконань і почуттів, а останні визначають поведінку людей у суспільстві. Беручи безпосередню участь у масових заходах (мітинги, публічні акції, тематичні вечори, усні журнали, вечори відпочинку тощо), воїни пізнають, обговорюють і вирішують проблеми службового, морально-етичного й іншого характеру.

У чому ж полягають переваги масових форм роботи у клубі військової частини? По-перше, масові заходи відображають інтереси військовослужбовців і є гнучкою та надійною формою зв'язку з масами й цілеспрямованого впливу на них, відрізняються публіцистичністю змісту та формами їх прояву, надзвичайною популярністю й доступністю, розраховані на одночасне сприйняття широкою аудиторією певної інформації, пов'язаної з її безпосереднім життєвим досвідом і завданнями. Масові заходи мають на меті викликати й затвердити конкретні судження, мобілізуючи військовослужбовців на успішне виконання завдань. По-друге, вони відрізняються комплексністю використання визначених військовослужбовцями засобів ідейного та емоційного впливу. По-третє – найбільшою яскравістю, видовищністю, емоційністю. Масові заходи мають

згуртувати військовослужбовців, об'єднати їх, перетворити на колектив, здатний вирішувати поставлені бойові завдання. По-четверте, їх характеризує широке визнання, підтримка.

Ґрунтуються масові заходи на основі загального інтересу до них та безпосередньої участі військовослужбовців у їх проведенні. Це створює умови для використання ініціативи, самодіяльної творчості й ентузіазму учасників. Завдяки своїм очевидним перевагам масові форми роботи широко представлені в морально-психологічному та виховному забезпеченні життєдіяльності й застосуванні військ. Вони за своїм характером, призначенням, структурою, складом учасників, методами підготовки й проведення поділяються на:

- суспільно-політичні, присвячені державним святкам, пам'ятним історичним датам, важливим подіям, проблемам внутрішнього й міжнародного значення;
- військово-патріотичні;
- художньо-естетичні тощо.

Окрему групу масових заходів, присвячених пропаганді мужності та героїзму захисників України, які проводяться у клубі військової частини, становлять вечори відпочинку, диспути, зустрічі з ветеранами війни та військової служби, учасниками бойових дій.

Вечори відпочинку можуть проводитись у різноманітних формах: вечори пісні, музики й танців, ігор та розваг, гумору й сатири, дискотеки тощо. Вони проводяться за програмою, яка може включати: видовищні та концертні номери розважального спрямування (жартівливі й ліричні пісні, музичні ексцентрики, мультфільми, фрагменти комедійних фільмів, витівки й пародії тощо); танцювальні відділення; ігри й танцювально-ігрові номери, що сюжетно пов'язані із загальною темою вечора, атракціони, вікторини (хто автор музики й тексту) та конкурси (на найкращого співака або оригінальне виконання). Вечори відпочинку мають бути тематично спрямовані, тобто віддзеркалювати певні значні події з історії України, ЗСУ, військової частини тощо.

Диспут – це масовий захід, що здійснюється у формі прилюдної суперечки щодо актуальних суспільно-політичних, моральних, естетичних, культурних та інших проблем. Диспут проводиться як ґрунтовна наукова розмова, складний процес пошуку істини з метою формування у воїнів переконаності, вироблення норм моралі, високого художнього смаку. Диспут доцільно проводити у складі підрозділу. Це дає змогу вибрати найбільш актуальну тему для цього колективу й усебічно підготувати особовий склад до її обговорення. Тема диспуту, що висувається на обговорення, повинна відповідати таким умовам: бути злободенною та суспільно значущою; мати дискусійний характер (наявність різних поглядів на проблему); бути достатньо відомою учасникам; чітко, ясно й конкретно висвітлювати сутність проблеми.

Зустрічі з ветеранами війни та військової служби, учасниками бойових дій проводяться в підрозділах зазвичай: у дні державних свят України, під час підго-

товки та святкування річниці ЗСУ, чергової річниці від дня створення військової частини, у дні прийняття молодими воїнами Військової присяги, під час вивчення відповідних тем у системі гуманітарної підготовки, проведення військово-патріотичних заходів у вихідні (святкові) дні. Це, зокрема: тематичні вечори й ранки, лекторії та кінолекторії, походи місцями бойової слави, вшанування передових військовослужбовців, відвідування музеїв, кімнат бойової слави тощо; під час вручення воїнам зброї та бойової техніки, проведення мітингів із нагоди початку навчального року тощо.

Отже, основними вимогами до організації масових заходів щодо пропагування героїзму та мужності захисників України (на досвіді ООС (АТО)) у роботі клубу військової частини є:

- національно-патріотична спрямованість;
- зв'язок із життям, практичною розбудовою незалежної, самостійної, демократичної правової держави, завданнями ЗСУ, характером бойової діяльності частин і підрозділів;
- доступність широкій аудиторії; наявність чіткого ідейного тематичного задуму та композиційної гармонійності;
- поєднання змісту з емоційною виразністю;
- комплексне використання засобів ідейного та емоційного впливу й технічних засобів пропаганди;
- театралізація більшості масових форм роботи; творчий, зазвичай самодіяльний, характер підготовки;
- активна співучасть усіх присутніх на заході;
- спонукальний характер впливу на кожного учасника й на масу військовослужбовців загалом.

Урахування цих загальних вимог, а також особливостей масових форм культурологічної роботи забезпечує її високу ефективність і дієвість також в умовах виконання завдань за призначенням у зоні збройного конфлікту.

Із метою розвитку військово-патріотичних якостей військовослужбовців в умовах виконання завдань за призначенням у зоні збройного конфлікту доцільно активніше використовувати такі заходи, як:

- щоденне інформування про факти патріотичної поведінки, героїчних вчинків під час бойових дій;
- навчання особового складу методів самовиховання патріотичних якостей (самопереконавання, самонавіювання, самооцінка, самотренування);
- критичне засудження антиукраїнської пропаганди, роз'яснення хибності інформаційно-пропагандистського впливу противника на наші сили;
- профілактика негативних проявів поведінки, наркоманії, алкоголізму серед військовослужбовців через залучення їх до заходів національно-патріотичного виховання;

– організація самодіяльної художньої творчості в пунктах відновлення боєздатності військових частин;

– виробництво низки художніх та документальних кінофільмів патріотичного спрямування.

У 2014 р. розпочато системну роботу щодо героїзації образу військовослужбовця – учасника ООС – у суспільстві через засоби масової інформації, увічнення пам'яті, прославлення, вшанування героїв у військових частинах та за місцем їхнього проживання.

Із метою національно-патріотичного виховання, пропагування мужності, героїчних вчинків особового складу, висвітлення переваг військової служби та увічнення пам'яті про бійців, які загинули під час виконання військового обов'язку в районі проведення ООС (АТО) на території Донецької та Луганської областей, у роботі клубу військової частини проводяться такі заходи:

1. Вшанування пам'яті військовослужбовців – героїв ООС (АТО): встановлення почесних дошок, найменування навчальних закладів та вулиць на честь героїв.

2. Увічнення пам'яті загиблих військовослужбовців: присвоєння почесних імен військовим частинам, присвоєння почесних імен бойовим літкам і кораблям.

3. Проведення «уроків мужності» з військовослужбовцями, з учнями в закладах загальної середньої освіти.

4. Проведення днів відкритих дверей із залученням представників органів місцевого самоврядування, громадських організацій, Героїв України, учасників ООС (АТО).

5. Проведення всеукраїнських акцій пам'яті, національно-патріотичних проєктів, спрямованих на патріотичне виховання молоді.

6. Підготовка матеріалів для системних рубрик про героїчні вчинки особового складу, учасників ООС (АТО) у газетах, журналах, та інших засобах масової інформації.

7. Публікації у друкованих засобах масової інформації статей, інтерв'ю про виявлення військовослужбовцями героїзму та мужності.

8. Створення відеофільмів, телесюжетів, відеороликів про військовослужбовців-героїв.

9. Створення коміксів, буклетів із метою прославлення героїчних вчинків.

10. Співпраця з місцевими телерадіокомпаніями щодо забезпечення популяризації проявлення військовослужбовцями прикладів мужності.

11. Проведення комплексу інших інформаційних заходів.

12. Надання методичної та організаційної допомоги громадським об'єднанням і організаціям у проведенні військово-патріотичних заходів.

13. Організація культурно-спортивних заходів, залучення до участі в «Іграх нескорених».

14. Культурологічні тренінги духовного розвитку, оздоровчі тренінги.

Особливу увагу в пропаганді мужності захисників слід приділити співпраці з державними телерадіокомпаніями та інтернет-порталами щодо забезпечення популяризації прикладів здійснення військовослужбовцями подвигів, щоденному наповненню електронних сторінок «Військо. Інформація. Культура», «Військо українське» тощо в соціальній мережі «Фейсбук».

До національно-патріотичного виховання також належать систематичне радіоінформування суспільства в межах програм «Український простір», «ProВійсько» – про приклади героїзму та мужності військовослужбовців ЗСУ; інформаційне наповнення контенту телепрограм.

Не варто залишати поза увагою соціальні ролики, створені з метою підтримки бійців ООС (АТО) та членів їхніх сімей, пропаганди мужності військовослужбовців. Наприклад, Департамент внутрішньої та інформаційної політики Львівської ОДА вирішив підтримати бійців ООС (АТО) та їхні родини відзнятим соціальним роликом «Тато – ось мій Герой», що присвячений усім батькам, які відстоюють незалежність і територіальну цілісність України в зоні збройного конфлікту.

Постановою Верховної Ради України № 373/VIII від 12 травня 2015 р. «Про вшанування героїв АТО та вдосконалення національно-патріотичного виховання дітей та молоді» з метою вшанування українських воїнів – учасників антитерористичної операції на Сході України, волонтерів та громадян, які зробили значний внесок у зміцнення обороноздатності України, виховання дітей та молоді в дусі поваги до Українського війська та правоохоронних органів, відповідального ставлення громадян до обов'язку Захисника Вітчизни, а також усебічного висвітлення фактів російської агресії проти України, що проявилися в окупації Криму, збройній інтервенції на Донбасі та підтримці терористів в інших регіонах України, затверджено такі завдання:

1. Надати підтримку на державному рівні заходам із поширення правдивої інформації про обставини збройної агресії Російської Федерації проти України, окупації Криму, підтримку Російською Федерацією збройного конфлікту на Донбасі та намагання дестабілізувати ситуацію в інших регіонах України способом підтримки сепаратизму, тероризму.

2. Організувати системне збирання та поширення інформації про героїчні вчинки воїнів-учасників ООС (АТО), волонтерів, громадян, які зробили значний внесок у зміцнення обороноздатності України, зокрема про осіб, відзначених державними нагородами України, та обставини, що стали підставою для нагородження (за винятком випадків, які стосуються безпеки згаданих осіб, членів їхніх родин та недопущення розкриття інформації з обмеженим доступом).

3. Розробити методичні рекомендації щодо представлення подій, пов'язаних з окупацією Криму Російською Федерацією та проведенням ООС (АТО), в музейних експозиціях, підручниках для навчальних закладів, програмах курсів

«Захист Вітчизни» та «Історія України», Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді тощо.

4. Оновити експозиції історичних, історико-краєзнавчих музеїв та державних заповідників відповідних профілів з обов'язковим представленням інформації про героїв ООС (АТО), волонтерів, громадян, які зробили значний внесок у зміцнення обороноздатності України.

5. Надавати всебічне сприяння у проведенні пересувних виставок доказів російської агресії, популяризації героїчних вчинків особового складу.

6. Звернутися з пропозицією до трудових колективів, навчальних закладів щодо шефства над українськими воїнами, які брали участь в ООС (АТО), а також їхніми родинами, що потребують морально-психологічної, матеріальної або іншої підтримки [4].

Отже, можна зробити висновки, що національно-патріотичне виховання військовослужбовців є інтегральною системою, пріоритетним складником виховання особового складу ЗСУ, в основу якого покладено формування в особового складу патріотизму як однієї з найвищих духовних цінностей, що проявляється в самовідданій любові громадянина до своєї Батьківщини, усвідомленій потребі та прагненні зміцнювати й захищати її.

Клуб військової частини є осередком дозвілля та відпочинку військовослужбовців та членів їхніх сімей; відіграє велику роль в організації та проведенні культурологічних заходів, національно-патріотичного виховання.

Форми клубної роботи, спрямовані на пропаганду мужності та героїзму захисників України, відіграють провідну роль у заходах національно-патріотичного виховання. Основним їхнім завданням є формування військово-професійних якостей військовослужбовців, підвищення рівня мотивації до військової служби, національної гідності, відданості та вірності Батьківщині, патріотичних почуттів, виховання в українського народу гордості за ЗСУ, прославлення героїчних вчинків, ушанування найкращих військовослужбовців, увічнення пам'яті загиблих у зоні ООС (АТО).

Джерела та література:

1. Глушук В. Стан військово-патріотичного виховання військовослужбовців Збройних сил України та членів їх сімей // Наукові записки Національного педагогічного університету імені М. Драгоманова. – 2013. – Вип. 111. – С. 206–214.
2. Про затвердження Інструкції з організації національно-патріотичної підготовки у Збройних силах України. Наказ Генерального штабу Збройних сил України від 28.03.2017 року № 108 / Генеральний Штаб [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://dovidnykmpz.info>. – Назва з екрана.
3. Про затвердження програми військово-патріотичного виховання у Збройних силах України на 2016–2020 роки та перспективного плану реалізації Програми військового виховання у Збройних силах України на 2016–2020 роки. Наказ Генерального штабу Збройних сил України від 03.11.2016 року № 445 // Генеральний Штаб [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://dovidnykmpz.info>. – Назва з екрана.

4. Про вшанування героїв АТО та вдосконалення національно-патріотичного виховання дітей та молоді. Постанова Верховної Ради України від 12.05.2015 № 373/VIII // Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://dovidnykmpz.info>. – Назва з екрана.
5. Про заходи з увічнення пам'яті захисників України на період до 2020 року. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23.09.2015 № 998 / Кабінет Міністрів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://dovidnykmpz.info>. – Назва з екрана.
6. Про Стратегію Національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2020–2025 роки: Указ Президента України від 18 травня 2019 р. № 286 // Президент України. Офіційний вісник Президента України.
7. Сидоренко Л. Основи прикладної культурології: навчально-методичний посібник. – Львів: НАСВ, 2017. – 100 с.

© Любава СИДОРЕНКО

ПРОПАГАНДА ГЕРОИЗМА И МУЖЕСТВА В РАБОТЕ КЛУБА ВОИНСКОЙ ЧАСТИ КАК СОСТАВЛЯЮЩАЯ НАЦИОНАЛЬНО-ПАТРИОТИЧЕСКОГО ВОСПИТАНИЯ В ООС (АТО) УКРАИНЫ

Анализируется проблема пропаганды героизма и мужества защитников Украины путём культурологических мероприятий, актуализированная опытом проведения ООС (АТО). Особое внимание уделяется рассмотрению сущности национально-патриотического воспитания военнослужащих Вооружённых сил Украины как составляющей общего воспитательного процесса. Сделан вывод о важной роли различных форм культурологической работы в клубе воинской части, направленных на пропаганду мужества и героизма защитников Украины, формирование военно-профессиональных качеств военнослужащих.

Ключевые слова: пропаганда героизма и мужества, национально-патриотическое воспитание, культурологическая работа, Вооружённые силы Украины, клуб воинской части.

© Lyubava SYDORENKO

PROMOTION OF HEROISM AND COURAGE IN THE WORK OF THE CLUB OF THE MILITARY UNIT AS A COMPONENT OF NATIONAL-PATRIOTIC EDUCATION IN ARMS IN ARMS

Restoration of the Constitution of Ukraine, reform processes, development of the current state of the Armed Forces of Ukraine in connection with current events in the country necessitate strengthening the educational influence on the personnel of units and subdivisions, respect for Ukrainian traditions and spiritual values, formation of national

consciousness, raising culture, formation of high moral and fighting qualities, moral and psychological readiness to defend the Motherland. After all, this is what helps every serviceman to maintain his combat readiness.

Experience of carrying out OOS (Joint Forces Operation) (ATO) in the East of our country highlights the problem of promoting the heroism and courage of the defenders of Ukraine. This is a purposeful process that is an important component of forming the personality of a serviceman of the Armed Forces of Ukraine as a citizen with high patriotic consciousness, loyalty and love for the Motherland, able to perform combat missions to protect national interests, integrity and independence of Ukraine.

The club of the military unit acts as a center of educational, culturological and permitting activities of servicemen of the Armed Forces of Ukraine. Therefore, it should be noted that the work of military clubs is important not only in the permanent location, but also in armed conflict in order to honor courage and heroism, promote the heroic deeds of defenders of independence and territorial integrity of Ukraine, preservation and development of national military traditions and victories. Ukrainian people, promoting further strengthening of the patriotic spirit in society, maintaining the moral and psychological state by holding cultural and artistic events, meeting the cultural needs of servicemen through creative realization, removing negative emotional consequences, possible post-traumatic mental disorders, increasing spiritual enrichment. Therefore, promoting the courage and heroism of servicemen through cultural events and national-patriotic education is one of the most important tasks of the head of the military unit and other officials.

Particular attention is paid to the essence of national-patriotic education of servicemen of the Armed Forces of Ukraine as a component of the general educational process. It is noted that the national-patriotic education of personnel is a systematic and purposeful activity of public authorities and local governments, military authorities, as well as patriotic public organizations to form a high patriotic consciousness, a sense of loyalty to their homeland, readiness to fulfill the constitutional duty to its protection. It is noted that the basis of national-patriotic education is the formation of patriotism in the personnel as one of the highest spiritual values, which is manifested in the selfless love of the citizen to his homeland, conscious need and desire to strengthen and protect it.

It is concluded that the important role of various forms of cultural work in the club of the military unit, aimed at promoting the courage and heroism of the defenders of Ukraine, the formation of military-professional qualities of servicemen, increasing motivation for military service, national dignity, devotion and loyalty to the Fatherland, patriotic feelings Ukrainian people are proud of the Armed Forces of Ukraine, glorifying heroic deeds, honoring the best servicemen, perpetuating the memory of those killed in the area OOS (Joint Forces Operation) (ATO).

Keywords: promotion of heroism and courage, national-patriotic education, culturological work, Armed Forces of Ukraine, military unit club.